

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius
El. p.: info@am.lt

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius
El. p.: info@enmin.lt

**Lietuvos Respublikos Seimo
Aplinkos apsaugos komitetui**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
El. p.: aak@lrs.lt

DĖL INFORMACIJOS SUTEIKIMO IR PARLAMENTINIO TYRIMO PRADĖJIMO

2023 m. spalio 5 d.

Asociacija „Kraštovaizdis“ (toliau – ir Asociacija) atstovauja suinteresuotą visuomenę aplinkos klausimais bei priimant su aplinka susijusius sprendimus. Pagal viešai skelbiamą informaciją UAB „Žalia žemė“, bendradarbiaudama su UAB „Evecon“, planuoja statyti iki 117 vėjo elektrinių parką Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje, kurių vienos vėjo elektrinės galia – iki 8 megavatų, aukštis iki 280 m (toliau – VE parkas). Pranešimas apie UAB „Žalia žemė“ planuojamo iki 117 vėjo jėgainių parko Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje statybos ir veiklos poveikio aplinkai vertinimo pradžią Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje buvo paskelbtas 2023 m. kovo 7 d. Tokiu būdu asociacijos atstovaujama asmenų gyvenamojoje aplinkoje planuojama užsiimti ūkine veikla, kuri kartu darys ir neišvengiamą poveikį aplinkai ir gamtai, gali sukelti neigiamas pasekmes visuomenės sveikatai, asmenų turtui ir kt.

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo pažeidimo (nevykdymo)

Asociacija, atstovaudama suinteresuotą visuomenę, kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją (toliau – Aplinkos ministerija) dėl informacijos suteikimo dėl 2022 m. balandžio mėnesį derinto aplinkos ministro įsakymo projekto „Dėl detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, žalos paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir pašalinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Projektas), kuris taip ir nebuvo patvirtintas dėl nežinomų priežasčių. Pareigą aplinkos ministrui patvirtinti žalos aplinkai prevencijos priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai

ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 5 dalis, 32³ straipsnio 9 dalis.

Aplinkos ministerija asociacijai atsakė 2023 m. liepos 28 d. raštu Nr. D8(E)-4582 „Dėl informacijos suteikimo“, kuriame paaiškino, kad Projekte nurodyti konkretūs atstumai (metrais) nuo paukščių ir šikšnosparnių veisimosi, maitinimosi (įskaitant perskridimo tarp jų), migracijos, žiemojimo sankauptų vietų ir saugomų bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ribų, kuriais vėjo elektrinės daro ar gali daryti reikšmingą neigiamą poveikį (toliau – Atstumai) neprivalomi, kol toks aplinkos ministro įsakymas nepatvirtintas.

Kadangi aplinkos ministras iki šiol nėra patvirtinęs Projekto ar atitinkamo teisės akto, kuriuo reguliuojama žalos aplinkai prevencijos priemonių vykdymo tvarka, susiklostė tokia situacija, kad pažeidžiamos ne tik nurodytos Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatos, bet ir 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2009/147/EB Dėl laukinių paukščių apsaugos.

Per dvejų metų laikotarpį, nesant priimto Projekto ar kito atitinkamo teisės akto, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) ataskaitos rengiamos su mažesniais Atstumais. Tokiu būdu sudaromos palankesnės sąlygos subjektams, dalyvaujantiems vėjo elektrinių (jų parkų) statybos ar plėtros rinkoje, šiuo metu jau pradėjusiems rengti dokumentus PAV procese, ir, priešingai – keliama grėsmė gyvajai gamtai.

Prašome LRS Aplinkos apsaugos komiteto pradėti parlamentinį tyrimą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 5 dalies, 32³ straipsnio 9 dalies nevykdymo.

Dėl Orhuso konvencijos pažeidimų

2021 m. spalio mėnesį Jungtinių Tautų Orhuso konvencijos (1998 m. birželio 25 d. Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais) visuotinis narių susirinkimas sprendimu Nr. VII/81 nustatė, kad Lietuvos Respublika antrą kartą pažeidė šią svarbią tarptautinę sutartį (nuoroda į sprendimą: <https://unece.org/env/pp/cc/decision-vii81-concerning-lithuania>). Vienu iš esminių šiame sprendime nustatytų pažeidimų laikoma, kad Lietuvos Respublika yra sudariusi poveikio aplinkai vertinimo procedūras reglamentuojančių teisės aktų sistemą, kuri neužtikrina visuomenės teisių dalyvauti priimant aplinkai svarbius sprendimus, o sudaro privatiems verslo subjektams palankias sąlygas gauti juos tenkinančius sprendimus. Tai reiškia, kad dabar vykstantys procesai (poveikio aplinkai vertinimas) vykdomi pažeidžiant tas pačias Orhuso konvencijos nuostatas. Ministerija turėjo laiko pakeisti teisės aktus ir ištaisyti šiuos pažeidimus, tačiau jau dvejus metus tai nepadaryta dėl nežinomų priežasčių.

Prašome LRS Aplinkos apsaugos komiteto pradėti parlamentinį tyrimą dėl nustatytų Orhuso konvencijos pažeidimų nepašalinimo laiku.

Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos

Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. XIII-1288 patvirtinta Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija ir jos įgyvendinimo priemonių planas (toliau – Strategija). Šiuose dokumentuose įtvirtina vėjo ir saulės energijos infrastruktūros plėtra turėjo būti buvo aptarta su suinteresuota ir plačiąja visuomene. Kad visuomenės dalyvavimas priimant šiuos sprendimus būtų tinkamai užtikrintas ir efektyvus, kad būtų tinkamai laikomasi Orhuso konvencija prisiimtų įsipareigojimų, šie dokumentai turėjo būti pateikti viešai ir su visuomene aptarti minėtų planuojamų infrastruktūrų parametrai, jų keliama tarša, technologinės ir vietos alternatyvos. Tokie visuomenės pasiūlymai turėjo būti tinkamai įvertinti ir tinkamai atsižvelgta į susijusios ir plačiosios visuomenės atstovų nuomonę. Asociacijos žiniomis, tai nebuvo padaryta.

Prašome Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją bei Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją pateikti informaciją bei patvirtinančius dokumentus apie tai, kaip Strategija buvo rengiama ir derinama su visuomene.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda

